

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

Г. І. Слосанська

04 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА І СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	016 Спеціальна освіта (код і найменування спеціальності)
Освітня програма	Логопедія. (код і найменування спеціальності)
Мова навчання	українська

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «загальна і спеціальна педагогіка» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за галуззю знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальністю **016 «Спеціальна освіта»**, за спеціалізацією «Логопедія».

Розробник:

Поліщук В.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти (протокол № 2 від 4 вересня 2024 року).

Завідувач кафедри

Ганна СЛОЗАНСЬКА

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	«Логопедія»
2	Спеціальність	016 Спеціальна освіта
3	Галузь знань	01 Освіта / педагогіка
4	Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський)
5	Статус дисципліни	Обов'язкова
6	Мова навчання	Українська
7	Курс	1
8	Семестр	1-2
9	Кількість змістових модулів	2
10	Форма підсумкового контролю	Залік/екзамен
11	ІНДЗ	ІНДЗ/залік. екзамен
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	6 кредитів
12	Загальна кількість годин	180
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 80 Заочна форма – 36
14	Лекції (год.)	Денна форма – 30, заочна форма – 16
15	Семінарські заняття (год.)	Денна форма – 0, заочна форма – 0
16	Практичні заняття (год.)	Денна форма – 50, заочна форма – 20
16	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 100, заочна форма – 144

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40 % до 60 %

для заочної форми навчання – 20 % до 80 %.

Вивчення дисципліни забезпечує набуття наступних компетенцій:

Інтегральної компетентності:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти та логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальних компетентностей (СК):

СК 1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК 2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної, інклюзивної освіти та логопедії.

СК 3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК 4. Здатність планувати та організовувати корекційно-логопедичну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей дітей, оцінювати її результати.

СК 5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з порушеннями мовлення, доцільно обирати методичне й інформаційно комп'ютерне забезпечення.

СК 6. Здатність реалізувати персональні підходи у процесі надання послуг раннього втручання у сфері логопедії.

СК 7. Здатність дотримуватися вимог до організації навчального та корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК 8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК 9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК 10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами, з порушеннями мовлення.

СК 12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК 13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з порушеннями мовленнєвого розвитку, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК 14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з порушеннями мовлення та іншими особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК 15. Здатність чітко та аргументовано висловлювати власні професійні переконання, враховуючи особливості аудиторії та ситуації спілкування, надавати точний, своєчасний та дієвий зворотній зв'язок клієнтам та колегам.

СК 16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 18. Здатність розуміти, визначати та узгоджувати потенціал педагогічного впливу батьків, шкільного колективу, соціокультурного середовища для реалізації завдань спеціальної та інклюзивної освіти.

Вивчення навчальної дисципліни «Загальна і спеціальна педагогіка» забезпечує досягнення здобувачами таких програмних результатів навчання:

Результати навчання, визначені стандартом вищої освіти

РН 1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньокорекційного процесу та логопедичного супроводу у різних типах закладів.

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН 7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН 8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН 9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо

РН 10. Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, реалізовувати логопедичний супровід з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН 11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби раннього втручання, розвитку і корекції, навчання, виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

РН 12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами загалом та порушеннями мовленнєвого розвитку зокрема.

РН 13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами та порушеннями мовлення, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН 14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

РН 16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

Програмні результати, визначені освітньою програмою

РН 19. Аналізувати зміст, методи, особливості організації навчання, моделювати педагогічні явища та процеси, передбачати їх результати, виходячи з потреб, можливостей та труднощів дітей з мовленнєвими порушеннями.

РН 20. Визначати потреби і проблеми дітей з особливими освітніми потребами та їхніх сімей, знаходити інноваційні рішення та залучати ресурси для їх задоволення та вирішення.

Програма навчальної дисципліни

4.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальна педагогіка

Тема 1. Педагогіка в системі сучасного людинознавства. Предмет, завдання і функції педагогіки. Основні категорії педагогіки

Загальна педагогіка в системі наук про людину. Загальна педагогіка, психологія, філософія. Загальна педагогіка спеціальна педагогіка в професійній діяльності логопеда, практичного психолога (спеціального), асистента вчителя інклюзивного навчання. Педагогічний простір соціуму та соціальний компонент педагогіки. Педагогіка як наука. Основні категорії педагогіки. Загальнокультурне значення педагогіки в житті кожної людини. Роль педагогічної підготовки у цілісній системі професійної підготовки і професійної діяльності логопеда, практичного психолога (спеціального), асистента вчителя інклюзивного навчання.

Роль гуманізації в розвитку системи освіти і виховання людей з особливими потребами. Ідеї гуманізму як основа сучасної професійної діяльності логопеда, практичного психолога (спеціального), асистента вчителя інклюзивного навчання.

Тема 2. Виховання як процес. Особливості процесу виховання. Закономірності, принципи виховання.

Виховання як суспільне явище і цілеспрямована система формування особистості. Загальна мета і завдання виховання. Характеристика основних груп факторів виховання: об'єктивних і суб'єктивних. Зміст і основні напрями виховання у професійній діяльності логопеда, практичного психолога (спеціального), асистента вчителя інклюзивного навчання. Закономірності та принципи виховання. Структура та етапи процесу виховання. Управління процесом виховання. Самовиховання як вищий етап процесу виховання. Організація керівництва самовихованням учнів. Феномени педагогічної взаємодії. Комунікативні завдання педагогічної взаємодії в професійній діяльності логопеда, практичного психолога (спеціального), асистента вчителя інклюзивного навчання. Поняття про зміст виховання. Проблема змісту виховного процесу у в сучасних умовах. Характеристика особливостей виховної роботи у професійній діяльності асистента вчителя-логопеда, асистента вчителя, вчителя-логопеда, вчителя спеціальної освіти.

Тема 3. Загальні методи виховання. Організаційні форми виховної роботи.

Методи, прийоми і засоби виховання. Вибір методів виховання. Класифікація методів виховання. Характеристика основних груп методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності. Методи стимулювання і корекції поведінки. Поняття системи методів виховання. Форми виховання. Технології виховного впливу. Особливості вибору методів виховання у професійній діяльності асистента вчителя-логопеда, асистента вчителя, вчителя-логопеда, вчителя спеціальної освіти. Організаційні форми виховної роботи.

Педагогічна технологія організації колективної життєдіяльності дітей у загальноосвітньому/ спеціальному чи позашкільному навчальному закладі. Поняття позакласної і позашкільної роботи. Форми організації позакласної і позашкільної роботи, масові групові та індивідуальні форми виховної роботи, їх характеристика. Пошуки нових форм впливу неформальної освіти на виховання дітей з особливими ОП.

Організаційні форми виховної роботи у професійній діяльності асистента вчителя-логопеда, асистента вчителя, вчителя-логопеда, вчителя спеціальної освіти. Поняття про дитячий колектив, його ознаки, функції, структура і типи. Особливості розвитку дитячого колективу. Педагогічна технологія організації колективної життєдіяльності дітей. Масові групові та індивідуальні форми виховної роботи, їх характеристика. Пошуки нових форм виховної роботи у професійній діяльності логопеда, практичного психолога (спеціального), асистента вчителя інклюзивного навчання.

Тема 4. Взаємодія соціальних інститутів у вирішенні завдань виховання і освіти дітей.

Педагогізація соціуму та громадськості. Сутність соціальних інститутів та їх визначальні функції. Педагогізація соціуму. Вплив ЗМІ на педагогізацію соціуму та громадськості. Вплив церкви на педагогізацію соціуму та громадськості. Інклюзія соціокультурного простору: підходи до її реалізації. Виховний потенціал молодіжних організацій та неформальних соціальних інститутів. *Виховний потенціал молодіжних організацій. Вплив неформальних дитячих об'єднань на виховання підростаючого покоління.* Типологія неформальних об'єднань молоді

Тема 5. Методи навчання та їх класифікація.

Характеристика сучасних методів навчання. Поняття методи навчання. Еволюція методів навчання. Класифікація методів навчання. Характеристика основних груп методів навчання: методи організацій навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю і діагностики навчально-пізнавальної діяльності, соціального і психічного розвитку учнів. Особливості використання методів навчання у професійній діяльності асистента вчителя-логопеда, асистента вчителя, вчителя-логопеда, вчителя спеціальної освіти.

Тема 6. Форми організації навчання у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах.

Форми організації навчання у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах. Поняття про форми організації навчання. Традиційна і альтернативна форми організації навчання. Форми організації навчального процесу у загальноосвітніх спеціальних та позашкільних навчальних закладах. Форми організації навчання у професійній діяльності асистента вчителя-логопеда, асистента вчителя, вчителя-логопеда, вчителя спеціальної освіти. Особливості організації навчання людини упродовж усього життя. Особливості організації освіти і навчання людей третього віку.

Тема 7. Основні елементи педагогічного дослідження, його змістовий алгоритм.

Роль і місце педагогічного дослідження у професійній діяльності логопеда, асистента вчителя інклюзивного навчання. Суть педагогічного дослідження. Алгоритм розробки програми педагогічного дослідження. Визначення : мети, об'єкту, предмету, завдань дослідження. Методи дослідження та їх класифікація.

Модуль 2.

Основи спеціальної педагогіки

Тема 1. Спеціальна педагогіка (СП) як наука: об'єкт, предмет, завдання.

Спеціальна педагогіка як наука. Об'єкт і предмет спеціальної педагогіки. Завдання і методи спеціальної педагогіки.

Поняттєво-категоріальний апарат спеціальної педагогіки. Галузі спеціальної педагогіки.

Тема 2. Суть інклюзивної освіти. Характеристика основних груп дітей з ООП.

Сутність поняття «діти з особливими освітніми потребами».

Основні категорії дітей та підлітків з особливими освітніми потребами, Поняття про рівні підтримки дітей з ООП. Рівні підтримки дітей з ООП.

Тема 3. Система спеціальної освіти в Україні. Організація освіти дітей з ООП

Вертикально-горизонтальна структура спеціальної освіти в Україні.

Характеристика вертикальної структури спеціальної освіти.

Характеристика горизонтальної структури спеціальної освіти в Україні. Реалізація права дітей з ООП дошкільного віку на підготовку до отримання наступного рівня освіти. Організаційні засади діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти, закладів дошкільної освіти (ясел-садків) компенсуючого типу, будинків дитини, закладів дошкільної освіти (дитячих будинків) інтернатного типу.

Тема 4. Організаційні засади діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти

Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти (Постанова КПУ від 10 квітня 2019 р. № 530).

Утворення інклюзивної групи в закладі дошкільної освіти.

Складання індивідуальної програми розвитку дитини з ООП відповідно до висновку ІРЦ. Робота команди психолого-педагогічного супроводу з розробки і реалізації індивідуальної програми розвитку.

Розробка для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку індивідуального освітнього плану.

Особливості здобуття дошкільної освіти дітьми з особливими освітніми потребами за окремими програмами і методиками, розробленими на основі Базового компонента дошкільної освіти МОН за погодженням з МОЗ.

Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП відповідно до індивідуальної програми розвитку та висновку ІРЦ про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини.

Умови утворення інклюзивної групи. Посада асистента вихователя інклюзивної групи закладу дошкільної освіти. Асистент дитини з особливими освітніми потребами.

Тема 5. Інклюзивне навчання дітей з ООП у закладах загальної середньої освіти.

Організаційні засади інклюзивного навчання учнів з ООП у закладах загальної середньої освіти. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти (Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957).

Організаційні засади забезпечення рівнів підтримки дітей з ООП у закладах загальної середньої освіти. Забезпечення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП у ЗЗСО. Розробка, погодження і реалізація освітньої програми розвитку дитини з ООП.

Адаптація та модифікація освітніх програм.

Індивідуальний освітній план дитини.

Здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в ЗЗСО..

Тема 6. Організація інклюзивного навчання у закладах вищої освіти.

Організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в ЗВО.

Постанова КМ України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти» № 765 від 21.07.2021.

Організація освітнього процесу здобувачів освіти з ООП в ЗВО: створення інклюзивного освітнього середовища; застосування принципів універсального дизайну в освітньому процесі; приведення території закладу вищої освіти, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил; забезпечення здобувачів освіти з ООП необхідними спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку згідно з типовим переліком, затвердженим МОН; забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями; забезпечення в разі необхідності розумного пристосування; застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів освіти з ООП методів і способів спілкування; забезпечення доступності інформації в різних форматах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат та інші).

Створення у закладі вищої освіти інклюзивного освітнього середовища. Утворення за потреби інклюзивної групи.

Суть і організація спеціального навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти з ООП у ЗВО: *навчально-організаційного, психолого-педагогічного, соціального.*

Створення належних умов для забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу осіб з ООП (обладнання ресурсних кімнат; приміщень для надання консультацій психологом,

відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування; зали для занять з лікувальної фізкультури).

Супровід здобувача освіти з ООП можуть здійснювати батьки або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

Тема 7. Організаційні засади діяльності спеціальних шкіл.

Основні завдання спеціальної школи. Профіль, структура та строки навчання в спеціальних школах.

Гранична наповнюваність дошкільних груп (за наявності дошкільного підрозділу).

Гранична наповнюваність дошкільних груп (за наявності дошкільного підрозділу) визначається відповідно до Закону України “Про дошкільну освіту” та нормативів, встановлених наказом МОН від 20 лютого 2002 р. № 128 “Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах”, але не більше шести вихованців. Гранична наповнюваність класів.

Для надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) в спеціальній школі можуть створюватися міжкласні групи.

Тема 8. Особливості діяльності навчально-реабілітаційних Центрів як закладів загальної середньої освіти для осіб з ООП.

Особливості діяльності навчально-реабілітаційних Центрів.

Положення про навчально-реабілітаційний центр.

Основні завдання діяльності навчально-реабілітаційних центрів як закладів загальної середньої освіти для осіб з ООП, зокрема зумовленими складними порушеннями розвитку.

Профіль, структура та строки навчання у НРЦ.

Зарахування до НРЦ та організація його діяльності.

Надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових та реабілітаційних послуг (допомоги) в НРЦ. Структурні підрозділи НРЦ.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Модуль 1.											
	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	ус бо го	у тому числі					ус бо го	у тому числі				
		л	п	с	ін д.	с. р.		л	п	с.	ін д.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Педагогіка в системі сучасного людинознавства. Предмет, завдання і функції педагогіки. Основні категорії педагогіки	13	2	2	0	0	9	13	1	1	0		11
Тема 2. Виховання як процес. Особливості процесу виховання. Закономірності, принципи виховання.	13	2	2	0		9	13	1	1	0		11
Тема 3. Загальні методи виховання. Організаційні форми виховної роботи у діяльності у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах	13	2	4	0		7	13	1	2	0		10
Тема 4. Взаємодія соціальних інститутів у вихованні дітей.	13	2	4	0		7	13	1	2	0		10
Тема 5. Методи навчання та їх класифікація.	13	2	4	0		7	13	1	1	0		11
Тема 6. Форми організації навчання у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах.	13	2	4	0	0	7	13	1	1	0		11
Тема 7. Основні елементи педагогічного дослідження, його змістовий алгоритм.	12	2	4	0	0	6	12	2	2			8
Усього годин 1 модуль	90	14	24	0	0	52	90	8	10	0	0	72
Назви змістових модулів і тем	Модуль 2.											
	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					ус бог о	у тому числі				
		л	с	п	ін д.	с. р.		л	п	с.	ін д.	с.
Тема 1. Спеціальна педагогіка (СП) як наука: об'єкт, предмет, завдання.	11	2	0	2		7	11	1		1		9

Тема 2. Суть інклюзивної освіти. Характеристика основних груп дітей з ООП. Рівні підтримки дітей з ООП.	11	2		2		7	11	1		1		9
Тема 3. Система спеціальної освіти в Україні. Організація освіти дітей з ООП	11	2	0	2		7	11	1		1		9
Тема 4. Організаційні засади діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти (ЗДО).	11	2	0	4		5	11	1		1		9
Тема 5. Інклюзивне навчання дітей з ООП у ЗЗСО. Адаптація та модифікація освітніх програм. Інд. освітній план дитини.	11	2	0	4		5	11	1		2		8
Тема 6. Організація інклюзивного навчання у ЗВО. Створення інклюзивного освітнього середовища. Забезпечення спеціального супроводу.	11	2	0	4		5	11	1		1		9
Тема 7. Організаційні засади діяльності спеціальних шкіл. Основні завдання, профіль, структура та строки навчання. Гранична наповнюваність дошкільних груп, класів.	12	2	0	4		6	12	1		1		10
Тема 8. Особливості діяльності навчально-реабілітаційних Центрів Основні завдання та організація діяльності НРЦ. Профіль, структура та строки навчання у НРЦ. Надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових та реабілітаційних послуг (допомоги) в НРЦ.	12	2	0	4		6	12	1		2		9
Усього годин 2 модуль	90	16	0	26	0	48	90	8	0	10	0	72

4.3. Теми лекцій (Модуль 1)+

№ з/п	№ теми	Назва теми	кількість годин	
			денна форма	заочна форма
		Модуль 1.		
1	Тема 1	Тема 1. Педагогіка в системі сучасного людинознавства. Предмет, завдання і функції педагогіки. Основні категорії педагогіки	2	1
2	Тема 2	Тема 2. Виховання як процес. Особливості процесу виховання. Закономірності, принципи виховання.	2	1
3	Тема 3	Тема 3. Загальні методи виховання. Організаційні форми виховної роботи у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах..	2	1
4	Тема 4	Тема 4. Взаємодія соціальних інститутів у вихованні дітей.	2	1
5	Тема 5	Тема 5. Методи навчання та їх класифікація. Форми організації навчання у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах	2	1
6	Тема 6	Тема 6. Форми організації навчання у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах.	2	1
7.	Тема 7.	Тема 7. Основні елементи педагогічного дослідження, його змістовий алгоритм.	2	2
Всього годин			14	8

4.3. Теми лекцій (Модуль 2)+

№ з/п	Модуль 2. № теми	Назва теми	кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	Тема 1	Тема 1. Спеціальна педагогіка (СП) як наука: об'єкт, предмет, завдання. Основні категорії СП.	2	1
2	Тема 2	Тема 2. Суть інклюзивної освіти. Характеристика основних груп дітей та підлітків з ООП. Рівні підтримки дітей з ООП; їх характеристика.	2	1
3	Тема 3	Тема 3. Система спеціальної освіти в Україні. Вертикально горизонтальна структура спеціальної освіти в Україні. Організаційні засади діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти, закладів дошкільної освіти (ясел-садків) компенсуючого типу, будинків дитини, закладів дошкільної освіти (дитячих будинків) інтернатного типу.	2	1
4	Тема 4	Тема 4. Організаційні засади діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти (ЗДО). Утворення інклюзивної групи в ЗДО. Робота команди психолого-педагогічного супроводу з розробки і реалізації індивідуальної програми розвитку. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП. Асистент вихователя інклюзивної групи ЗДО. Асистент дитини з ООП в ЗДО.	2	1

5	Тема 5	Тема 5. Інклюзивне навчання дітей з ООП у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО). Організаційні засади інклюзивного навчання учнів з ООП у ЗЗСО. Організаційні засади забезпечення рівнів підтримки дітей з ООП. Забезпечення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП. Розробка, погодження і реалізація освітньої програми розвитку дитини з ООП. Адаптація та модифікація освітніх програм. Індивідуальний освітній план дитини. Психолого-педагогічний супровід дитини з ООП в ЗЗСО.	2	1
6	Тема 6	Тема 6. Організація інклюзивного навчання у закладах вищої освіти. Організація освітнього процесу здобувачів освіти з ООП у ЗВО. Суть і організація спеціального навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти з ООП у ЗВО. Супровід здобувача освіти з ООП.	2	1
7	Тема 7	Тема 7. Організаційні засади діяльності спеціальних шкіл. Основні завдання СП. Профіль, структура та строки навчання в СП. Гранична наповнюваність дошкільних груп, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) в спеціальній школі. Створення міжкласних груп.	2	1
8	Тема 8	Тема 8. Особливості діяльності навчально-реабілітаційних Центрів (НРЦ). Положення про НРЦ. Основні завдання діяльності НРЦ. Профіль, структура та строки навчання у НРЦ. Зарахування учнів до НРЦ та організація його діяльності. Надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових та реабілітаційних послуг (допомоги) в НРЦ. Структурні підрозділи НРЦ.	2	1
Модуль 2 Всього годин			16	8

5. Теми практичних занять (Модуль 1. Загальна педагогіка)

№ з/п	№ теми	Назва теми практичного заняття	кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	Тема 1	Тема 1. Педагогіка в системі сучасного людинознавства. Предмет, завдання і функції педагогіки. Основні категорії педагогіки	2	1
	Тема 2	Тема 2. Виховання як процес. Особливості процесу виховання. Закономірності, принципи виховання.	2	1
3	Тема 3	Тема 3. Загальні методи виховання. Організаційні форми виховної роботи у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах.	4	2
	Тема 4	Тема 4. Взаємодія соціальних інститутів у вихованні дітей.	4	2
	Тема 5	Тема 5. Методи навчання та їх класифікація. Форми організації навчання у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах.	4	1
	Тема 6	Тема 6. Форми організації навчання у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах.	4	1
	Тема 7.	Тема 7. Основні елементи педагогічного дослідження, його змістовий алгоритм. Особливості роботи асистента вчителя-логопеда, асистента вчителя, вчителя-логопеда, вчителя спеціальної освіти в процесі здійснення наукового дослідження	4	2
		Всього годин	24	10

5. Теми практичних занять (Модуль 2) Спеціальна педагогіка

№ з/п	№ теми	Назва теми практичного заняття	кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	Тема 1	Тема 1. Спеціальна педагогіка (СП) як наука: об'єкт, предмет, завдання. Основні категорії СП.	2	1
	Тема 2..	Тема 2. Суть інклюзивної освіти. Характеристика основних груп дітей з ООП рівні підтримки дітей з ООП.	2	1
3	Тема 3	Тема 2.. Система спеціальної освіти в Україні. Вертикально горизонтальна структура спеціальної освіти в Україні. <i>Характеристика структур спеціальної освіти.</i>	2	1
4	Тема 4	Тема 4. Організаційні засади діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти (ЗДО). Робота команди психолого-педагогічного супроводу з розробки і реалізації індивідуальної програми розвитку. Розробка індивідуального освітнього плану. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП. Умови утворення інклюзивної групи. Асистент вихователя інклюзивної групи ЗДО. Асистент дитини з ООП в ЗДО.	4	2

5	Тема 5	Тема 5. Інтегративне навчання дітей з ООП у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО). Організаційні засади інтегративного навчання учнів з ООП у ЗЗСО. Організаційні засади забезпечення рівнів підтримки дітей з ООП у ЗЗСО. Забезпечення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП у ЗЗСО. Розробка, погодження і реалізація освітньої програми розвитку дитини з ООП. Адаптація та модифікація освітніх програм. Індивідуальний освітній план дитини. Здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в ЗЗСО.	4	2
6	Тема 6	Тема 6. Організація інтегративного навчання у закладах вищої освіти. Організація освітнього процесу здобувачів освіти з ООП в ЗВО. Створення у ЗВО інтегративного освітнього середовища. Утворення інтегративної групи. Суть і організація спеціального навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти з ООП у ЗВО: <i>навчально-організаційного, психолого-педагогічного, соціального.</i> Створення належних умов для навчально-реабілітаційного супроводу осіб з ООП (обладнання ресурсних кімнат; приміщень для надання консультацій психологом, відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування, зали для занять з лікувальної фізкультури). Супровід здобувача освіти з ООП.	4	1
7	Тема 7	Тема 7. Організаційні засади діяльності спеціальних шкіл. Основні завдання спеціальної школи. Профіль, структура та строки навчання в спеціальних школах. Гранична наповнюваність дошкільних груп, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів. Гранична наповнюваність класів. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) в спеціальній школі. Створення міжкласних груп.	4	1
8	Тема 8	Тема 8. Особливості діяльності навчально-реабілітаційних Центрів (НРЦ). Положення про НРЦ. Основні завдання діяльності НРЦ. Профіль, структура та строки навчання у НРЦ. Зарахування учнів до НРЦ та організація його діяльності. Надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових та реабілітаційних послуг (допомоги) в НРЦ. Структурні підрозділи НРЦ.	4	2
Модуль 2		Всього годин	26	10

8. Самостійна робота здобувачів освіти (Модуль 1. Загальна педагогіка).

№ з/п	№ теми	Модуль 1. Загальна педагогіка Назва теми	кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	Тема 1	Тема 1. Педагогіка в системі сучасного людинознавства. Предмет, завдання і функції педагогіки .Основні категорії педагогіки	9	11
3	Тема 2	Тема 2. Виховання як процес. Особливості процесу виховання у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах. Принципи виховання.	9	11
4	Тема 3	Тема 3. Загальні методи виховання у професійній діяльності асистента вчителя-логопеда, асистента вчителя, вчителя-логопеда, вчителя спеціальної освіти.	7	10
4	Тема 4	Тема 4. Взаємодія соціальних інститутів у вихованні дітей та молоді.	7	10
5	Тема 5.	Тема 5. Методи навчання та їх класифікація.	7	11
6	Тема 6.	Тема 6. Форми організації навчання у загальноосвітніх, спеціальних та позашкільних навчальних закладах.	7	11
7.	Тема 7.	Тема 7. Основні елементи педагогічного дослідження, його змістовий алгоритм. Технологія роботи асистента вчителя-логопеда, асистента вчителя, вчителя-логопеда, вчителя спеціальної освіти у процесі здійснення наукового дослідження. Підготовка тез на конференцію	6	8
		Всього годин	52	72

Самостійна робота здобувачів освіти (Модуль 2. Спеціальна педагогіка)

№ з/п	№ теми	Модуль 2. Спеціальна педагогіка Назва теми	кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	Тема 1	Тема 1. Спеціальна педагогіка (СП) як наука: об'єкт, предмет, завдання. Основні категорії СП.	7	9
2	Тема 2	Тема 2. Суть інклюзивної освіти. Характеристика основних груп дітей з ООП. Сутність поняття «діти з особливими освітніми потребами». Основні категорії дітей та підлітків з ООП, Поняття про рівні підтримки дітей з ООП. Характеристика рівнів підтримки дітей з ООП.	7	9
3	Тема 3	Тема 3. Система спеціальної освіти в Україні. Вертикально горизонтальна структура спеціальної освіти в Україні. Організація освіти дітей з ООП <i>Характеристика структур</i> спеціальної освіти. Організаційні засади діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти, закладів дошкільної освіти (ясел-садків) компенсуючого типу, будинків	7	9

		дитини, закладів дошкільної освіти (дитячих будинків) інтернатного типу.		
4	Тема 4	Тема 4. Організаційні засади діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти (ЗДО). Утворення інклюзивної групи в ЗДО. Робота команди психолого-педагогічного супроводу з розробки і реалізації індивідуальної програми розвитку. Розробка індивідуального освітнього плану. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП. Умови утворення інклюзивної групи. Асистент вихователя інклюзивної групи ЗДО. Асистент дитини з ООП в ЗДО.	5	9
5	Тема 5	Тема 5. Інклюзивне навчання дітей з ООП у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО). Організаційні засади інклюзивного навчання учнів з ООП у ЗЗСО. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти Організаційні засади забезпечення рівнів підтримки дітей з ООП у ЗЗСО. Забезпечення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП у ЗЗСО. Розробка, погодження і реалізація освітньої програми розвитку дитини з ООП. Адаптація та модифікація освітніх програм. Індивідуальний освітній план дитини. Здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в ЗЗСО.	5	8
6	Тема 6.	Тема 6. Організація інклюзивного навчання у закладах вищої освіти. Організація освітнього процесу здобувачів освіти з ООП у ЗВО. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти» (Постанова КМ України № 765 від 21.07.2021). Організація освітнього процесу здобувачів освіти з ООП в ЗВО. Створення у ЗВО інклюзивного освітнього середовища. Утворення інклюзивної групи. Суть і організація спеціального навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти з ООП у ЗВО. Створення належних умов для навчально-реабілітаційного супроводу осіб з ООП. Супровід здобувача освіти з ООП.	5	9
7	Тема7.	Тема 7. Організаційні засади діяльності спеціальних шкіл. Основні завдання спеціальної школи. Профіль, структура та строки навчання в спеціальних школах. Гранична наповнюваність дошкільних груп, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп. Гранична наповнюваність класів. Надання	6	10

		психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) в спеціальній школі. Створення міжкласних груп.		
8	Тема 8.	Тема 8. Особливості діяльності навчально-реабілітаційних Центрів (НРЦ). Положення про НРЦ. Основні завдання діяльності НРЦ. Профіль, структура та строки навчання у НРЦ. Зарахування учнів до НРЦ та організація його діяльності. Надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових та реабілітаційних послуг (допомоги) в НРЦ. Структурні підрозділи НРЦ.	6	9
		Всього годин	48	72

10. Методи навчання

Лекції і практичні заняття із виконанням творчих і практичних завдань та вивченням досвіду роботи.

11. Критерії та порядок оцінювання здобувачів стаціонарної/заочної форм навчання з навчальної дисципліни «Загальна і спеціальна педагогіка»

Оцінювання якості знань здобувачів стаціонарної/заочної форм навчання в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Якість знань здобувачів стаціонарної і заочної форми навчання оцінюється після вивчення кожного змістового модуля. Вивчення змістового модуля 1 (Загальна педагогіка) завершується – заліком; змістового модуля 2 (Спеціальна педагогіка) – екзаменом.

Оцінка за модуль виставляється за трьома компонентами:
відповіді на практичних заняття (0-60 балів);
ІНДЗ/творче завдання (0-15 балів);
залік/екзамен (0-25 балів).

Підготовленість перевіряється і оцінюється за результатами усної або письмової відповіді і виконання завдань на практичних заняттях, що складені відповідно до змісту робочої програми. За роботу на практичному у занятті студент **може отримати максимум 5 балів.**

4-5 балів отримують здобувачі, які знають зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; повно та ґрунтовно можуть розкрити теоретичні питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу; у повному обсязі виконали усі завдання практичного заняття.

3 бали отримують здобувачі, які знають зміст теми заняття, добре її розуміють, в цілому розкрили теоретичні питання, однак не повно і допускають деякі неточності. При цьому не вивчили і не використали на достатньому рівні рекомендовану літературу; виконали практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

2 бали отримують здобувачі при задовільному рівні розуміння змісту заняття, які здатні правильно визначити суть питання, але не можуть його розкрити у повній мірі, допускають деякі незначні помилки; спроможні вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; частково виконали завдання практичного заняття, відчувачи труднощі у процесі аналізу матеріалу і виконання завдань.

1 бал отримують здобувачі, які правильно розуміють суть питання, але недостатньо або поверхово розкривають більшість його окремих положень і допускають при цьому окремі помилки, які впливають на загальне розуміння проблеми; не спроможні самостійно викласти відповідь, не виконали або виконали невірно завдання практичного заняття.

0,5 бала отримують здобувачі, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення теми і допускають при цьому певні суттєві помилки, котрі значно впливають на загальне розуміння теми; практичні завдання не виконані або виконані невірно.

Доповнення відповіді:

1 бал – отримують здобувачі, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту теми, володіють новими ідеями і положеннями з теми заняття, що суттєво впливають на зміст відповіді і, навели власні аргументи щодо основних положень теми заняття;

0,5 бала отримують здобувачі, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни «Педагогіка загальна і спеціальна»

Для комплексного оцінювання успішності здобувача освіти при складанні заліку/екзамену за матеріалами змістового модуля 1 і змістового модуля 2 з навчальної дисципліни «Педагогіка загальна і спеціальна» враховуються наступні критерії:

- повнота розкриття питань;
- логіка викладення матеріалу;
- культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість відповіді;
- використання під час відповіді додаткової інформації;
- уміння аргументувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, навчальну інформацію, робити висновки.

Оцінка за відповіді на заліку/ екзамени від 0 до 25 балів

Академічна доброчесність. До всіх здобувачів освітньо-професійної програми відбувається абсолютно рівне ставлення.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Складання плану дослідження	3 бали
2.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	3 бали
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3 бали
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титольний аркуш, план, вступ, основна	3 бали

	частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	
Разом		15 балів

8. Розподіл балів, які отримують студенти за Модуль 1.

Поточна та самостійна робота Бали Змістовий модуль 1													ІНДЗ	Підсумкова робота	Заг. сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Сума		Залік	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60	15	25	100

8. Розподіл балів, які отримують студенти Модуль 2.

	М Поточна та самостійна робота Змістовий модуль 2													Підсумкова робота		
№ ПЗ	1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Сума	ІНДЗ	Екзамен	
Бали	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60	15	25	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література Модуль 1. Загальна педагогіка

1. Башкір О. І. Теорія виховання: навч.-метод. пос. Харків: Видавництво ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2016. 96 с.

2. Зайченко І. В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів, 2-е вид. – К., «Ліра К», 2019. – 528 с.
3. [Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. - 3-тє вид., випр. - К.: Знання-Прес, 2018. - 447 с.](#)
4. Максименко С. Д., Євтух М. Б., Цехмістер Я. В., Лазаренко О.О. Психологія та педагогіка. Підручник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012.- 584 с.
5. [Максимюк С. П. Педагогіка: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2018. - 667с.](#)
6. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання): навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Слово, 2018. 285 с.
7. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання). Начальний посібник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2018. – 288с.
8. Наволокова Н. П. Практична педагогіка. 99 схем і таблиць / автори-уклад. Н. П. Наволокова, В. М. Андрєєва. Харків : Вид. група «Основа», 2019. 117 с.
9. [Нісімчук А. С. Педагогіка: Підручник. - К.: Атіка, 2020. 344 с.](#)
10. Ординський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. [для студ.вищ.навч. закл.] / В. Л. Ординський – Центр учбової літератури, 2022. 472 с.
11. [Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За заг. ред. О. М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2011. - 256 с.](#)
12. [Пальчевський С. С. Педагогіка: Навч. посіб. - К.: Каравела, 2018. - 576с.](#)
13. Педагогіка : баз. підручн. для студ. вищ. навч. закладів III-IV рівнів акредитації / кол. авторів; за ред. І. Ф. Прокопенка. Харків : Фоліо, 2019. 572 с.
14. Пономарьова Г. Ф., Семенова М. О. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Харків : Ексклюзив, 2014. 424 с.
15. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Освітні системи країн Європейського Союзу : загальна характеристика : навч. посіб. Рівне : Овід, 2019. 352 с.
16. Туркот Т. І. Психологія і педагогіка вищої школи в запитаннях і відповідях: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2020. – 516 с.
17. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – 3-тє вид., перероб. І доп. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 232 с.
18. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2019. –560.

Додаткова

1. Матвєєва Н. О. Педагогіка: Завдання і ситуації. Практикум. Ч.ІІІ. Теорія та методика виховання. Навч.-метод. комплекс. Івано-Франківськ, НАІР, 2014. 311 с.
2. [Лешук Г. В., Поліщук В.А. \(2024\). Потенціал дуальної форми освіти в підготовці майбутніх фахівців з соціальної роботи. Науковий журнал Хортицької національної академії. \(Серія: Педагогіка. Соціальна робота\) : наук. журн. \[редкол. : В. В. Нечипоренко \(голов. ред.\) та ін.\]. Запоріжжя: Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2023. Вип. 2\(9\). DOI: <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2023-9-7>](#)
3. Логвиненко Т. О., Поліщук В.А. Глебена М. І. (2024). Стратегії проектування освітнього середовища британської вищої школи у світлі формування дослідницьких умінь та навичок у студентів. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». Випуск 1 (52). 2024. Випуск 1(54). С. 106-110. doi: <http://visnyk-ped. uzhnu.edu.ua/article/view/25779410.24144/2524-0609.2024.54.106-110>.
4. Поліщук, В. ., Цегельник, Т., & Харчук, Я. (2024). Можливості використання технології «шести капелюхів» у розвитку мислення школярів з дислексією (на прикладі вивчення дитячих творів К. . Сгорушкіної). *Освіта. Інноватика. Практика*, 12(6), 40–46. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i6-006>
5. Цегельник Т., Поліщук В.А. (2024) Професійна підготовка майбутніх логопедів у ЗВО України: актуальність оновлення та організації науково-дослідної та практичної діяльності студентів. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 68. Т2. С. 178-181. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085>

6. Поліщук, В., Пришляк, О., Цегельник, Т. (2024). Вплив освітньо-наукових центрів при закладах вищої освіти на формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців. Ввічливість. Humanitas, 1, 87–95, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.1.13>

Рекомендована література Модуль 2. Спеціальна педагогіка

Основна

1. Спеціальна педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. — К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. — 364 с.
2. Українська спеціальна педагогіка в персоналіях: Навч. посіб. / За загальною редакцією В.І.Бондаря, В.М.Синьова. – Запоріжжя: Вид-во Хортицької національної академії, 2021, – 428 с.
3. Спеціальна педагогіка з історією логопедії: навчально-методичний посібник / укл. О. В. Чепка – Умань : ВПЦ «Візаві», 2015 – 103 с
4. Теорія спеціальної освіти : навчально-методичний посібник / укл. О. В. Чепка – Умань : ВПЦ «Візаві», 2017 – 124 с.
5. Грицюк І.М., Яцина Т.М. Психологічні особливості корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту. Актуальні проблеми практичної психології у Волинському регіоні. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. С.22-27.
6. Єфімова С.М. Налагодження партнерських стосунків з родинами / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник / Кол.: авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю. М., Софій Н.З. та ін. За заг. ред. Даниленко Л.І., К. 2007. 128 с.
7. Ігнатенко К.В. Робота спеціалістів загальноосвітнього закладу з родинами дітей, що мають особливі освітні потреби. URL: dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3135/1/
8. Інклюзивне навчання: вибір батьків / А. А. Колупаєва, Л. М. Наконечна. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 56с.
9. Інклюзивне навчання за нозологіями Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: [https:// www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf](https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf).
10. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський : КПНПУ ім. Івана Огієнка, 2015. 236 с.
11. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія.- К.: Педагогічна думка, 2007 р. – 458 с.
12. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія.- К.: Педагогічна думка, 2007 р. – 458 с.
13. [Колупаєва А. А., Найда Ю. М. Здійснення процесу оцінки та розробки індивідуального навчального плану](#)/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально – методичний посібник/Кол.:авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг. ред. Даниленко Л.І., - К.:2007.- 128с.
14. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ. 2018. 252 с.
15. Методичні рекомендації «Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу освіти». URL: <https://kipt.sumdu.edu.ua/uk/studentam/sotsialno-psykholohichna-sluzhba/item/2496-metodychni-rekomendatsii-psykholohichnyisuprovid-ditei-z-osoblyvymyosvitnimy-potrebamyv-umovakhz-akladu-osvity>

16. Практика взаємодії з батьками дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному просторі: метод. посіб. / уклад. : О. В. Коган та ін. Лисичанськ : ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2021. 80 с.

17. Пристосування шкільних приміщень до потреб дітей з особливостями психофізичного розвитку / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально – методичний посібник/ Кол.: авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг. ред. Даниленко Л.І., - К.: 2007.- 128с.

18. Методичні рекомендації «Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу освіти». URL: <https://kipt.sumdu.edu.ua/uk/studentam/sotsialno-psykholohichna-sluzhba/item/2496-metodychni-rekomendatsii-psykholohichnyisuprovod-ditei-z-osoblyvymyosvitnimy-potrebamyv-umovakh-zakladu-osvity> (дата звернення: 16.01.2022).

19. Романчук О. Неповносправна дитина в сім'ї та в суспільстві. Львів : Літопис. 2008. 334 с.

Додаткова

1. Софій Н.З., Найда Ю.М. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально – методичний посібник/ Кол.: авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг. ред. Даниленко Л.І., - К.: 2007.- 128с.

2. Софій, Наталія Інклюзивні ресурсні центри: канадський досвід та українські реалії [Текст] / Н. Софій // Особлива дитина: навчання і виховання. — 2015. — № 1. — С. 34-40.

3. [Таранченко О.М., Найда Ю.М. Врахування відмінностей розвитку та навчальної діяльності дітей з особливостями психофізичного розвитку в процесі навчання.](#) / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально – методичний посібник/ Кол.: авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг. ред. Даниленко Л.І., - К.: 2007.- 128с.

4. Поліщук, В. ., Цегельник, Т., & Харчук, Я. (2024). Можливості використання технології «шести капелюхів» у розвитку мислення школярів з дислексією (на прикладі вивчення дитячих творів К. . Єгорушкіної). *Освіта. Інноватика. Практика*, 12(6), 40–46. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i6-006>

5. Цегельник Т., Поліщук В.А. (2024) Професійна підготовка майбутніх логопедів у ЗВО України: актуальність оновлення та організації науково-дослідної та практичної діяльності студентів. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 68. Т2. С. 178-181. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085>

6. Поліщук, В., Пришляк, О., Цегельник, Т. (2024). Вплив освітньо-наукових центрів при закладах вищої освіти на формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців. *Ввічливість. Humanitas*, 1, 87–95, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.1.13>

7. Горішна Н., Слозанська Г., Поліщук В. (2023). Аналіз сфери надання логопедичних послуг: національний та регіональний виміри. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2023, № 10 (134). С. 39-56

8. Цегельник Т., Поліщук В. (2023). Роль вчителя-логопеда у психолого-педагогічному супроводі дітей дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2023. Том 11, № 10. С. 50-55. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i10-007>

9. Поліщук В., Цегельник Т., Пацула І., Шайнюк А. (2023). Формування соціальної зрілості у майбутніх фахівців спеціальної освіти у процесі позанавчальної діяльності у ЗВО. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 6, 61–67, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2023.6.9>